

*Ivan Šaško,
pomoćni biskup zagrebački*

Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju prigodom sjednice
Generalne skupštine Europske federacije katoličkih sveučilišta (FUCE)
(„Poslanje katoličkih sveučilišta u izazovnim vremenima“, 20.-22. svibnja 2026.)

*Crkva sv. Marka, evanđelista, u Zagrebu (Gornji grad)
Četvrtak 21. svibnja 2026. u 18 sati*

Dragi rektori i predstavnici katoličkih sveučilišta,
draga braćo i sestre!

Božji nas je Duh okupio u ovoj najstarijoj župnoj crkvi u Zagrebu koja je po mnogo čemu znakovita za nas u Hrvatskoj, ali lako ostane živjeti u očima i u srcu, na fotografijama i u sjećanju svih posjetitelja.

Prigoda *Generalne skupštine Europske federacije katoličkih sveučilišta* potiče me skrenuti vam pozornost na smještenost ove crkve između sjedišta naših važnih državnih institucija, smještenost koja ne govori samo o prošlosti nego očituje i izazove za budućnost koji se itekako tiču i poslanja sveučilišta.

Naime, ova je crkva sa svih strana okružena zgradama: Parlamenta (Sabora), Ustavnoga suda i Vlade Republike Hrvatske, pa i Skupštine Grada Zagreba, što pokazuje njezinu središnjost, žarište, a po tome, osobito za nas kršćane, i upućenost na izvor smisla zakonodavne, sudbene i izvršne vlasti.

Ta poveznica je nekada bila tako zamišljena, razumljiva i življena. Danas se suočavamo s raznim odmacima, traženjima, preslagivanjima, ali nama vjernicima i dalje nudi uporište koje govori o našem pozivu, osobito u europskome društvu.

Najveća vrata ove crkve, njezin portal s likovima našega Gospodina, Blažene Djevice Marije i ostalih svetaca, otvoren je s južne strane, prema svjetlosti i toplini koje upućuju na otajstvo spasenja po Kristu i na snagu Duha Svetoga. Taj prostor nikada ne bi smio biti zatvoren, da ne ponestane nadahnuća i ljepote vječnosti.

Nalazeći se neposredno pred slavljem svetkovine Pedesetnice zastanimo pred nebeskim Ocem u zahvalnosti za katolička sveučilišta, u nastojanju da i ona budu vidljivost Radosne vijesti u svijetu. Iznesimo svoje nakane i iskreno se pokajmo za grijehe i ograničenosti koje smo postavili kao zaprjeku za djelovanje Božjega Duha.

Na početku zamolimo da ga prepoznamo: kao Svjetlost srca (*lumen cordium, lux beatissima*), Slatkoga gosta duše (*dulcis hospes animae*), i Oproštenje grijeha (*remissio peccatorum*) koji nam daruje vječnu radost (*perenne gaudium*).

Homilija

Liturgijska čitanja:

Dj 22, 30; 23, 6-11; Ps 16, 1-2a.5.7-11; Iv 17, 20-26

Braćo i sestre u Božjoj ljubavi!

1. Uvijek je lijepo otkrivati snagu navještaja Božje riječi u podudarnosti s trenutkom i prigodom u kojoj slavimo kao dionici Kristova otajstva. Puno je poticaja koji se izravno ili neizravno tiču katoličkih sveučilišta, našega poziva i poslanja u Crkvi i u društvu te izazova koji traže obrazloženja najdubljih sadržaja i konačnoga smisla.

Tako nam *Djela apostolska* govore o neizbježnosti, ali i o potrebi rasprave u kojoj se očituje povezanost Pavlova znanja i mudrosti s hrabrošću svjedočenja istine kršćanske nade i uskrsnuća.

Odgovarali smo psalamskim riječima punim pouzdanja u Gospodina („Čuvaj me, Bože, jer se tebi utječem.“). On je naša snaga, u njemu je naš mir. Imajući njega pred očima pred nama se otvara staza života, punina radosti i vječno blaženstvo.

2. Ta isprepletenost temeljnih tema: od čežnje za puninom preko traženja sigurnosti i radosti do vječnoga života, u Isusovim riječima nebeskomu Ocu sažima se u molitvu da budemo jedno. I kako ne primijetiti da upravo riječ sveučilište (engl. *University*; lat. *universitas*) može biti drugo ime 'jedinstva'.

U Evanđelju o 'jednosti', o sjedinjenosti, Isus čak četiri puta spominje riječ 'jedno' („da budu jedno; jesu jedno; savršeno jedno“), proširujući to zajedništvo i drugim izrazima o slavi i ljubavi. Ipak, ne bismo smjeli previdjeti da je ta molitva nošena drugom riječju koja objavljuje darovanost! Jedinstvo nije poglavito plod naših napora nego je plod dara koji je nebeski Otac dao Isusu da bi ga on darovao nama.

Kršćanska kultura, iz koje su rođena i katolička sveučilišta, kultura je dara, darivanja, sjedinjenosti vječnoga i prolaznoga, zajedništva među ljudima po daru ljubavi.

Uz ponavljanje glagola 'dati' u engleskome se prijevodu nalazi posebno zanimljiv izraz: „Oče, oni su tvoj dar meni.“ – „Father, they are your gift to me.“ (hrv. „Oče, hoću da i oni koje si mi dao...“) To je uistinu Radosna vijest. Mi smo Očev dar Kristu koji moli da budemo s njime i da gledamo njegovu božansku slavu.

3. Činjenica da se u ovome slavlju koristimo engleskim potiče me na isticanje posebnosti razlike između dviju riječi za 'dar': 'present' i 'gift'. U svakidašnjemu govoru – kao što vam je poznato (ovdje su misli preuzete prema: *Catholic Daily*

Reflections) – 'present' se shvaća kao nešto što se očekuje od drugoga, dok 'gift' ima bogatije značenje. Naime, 'present' govori o prisutnosti, o u-prisutnjenju poštovanja i tiče se redovito pojedinaca, dok 'gift' govori o pomoći da se nešto primi i ne ovisi o volji pojedinca, a tiče se širega dobra.

'Gift' je nešto za što se ne očekuje uzvrat te jasnije upućuje na slobodu i velikodušnost. Ne radi se tek o razmjeni materijalnih dobara, nego o uzajamnosti u ljubavi između darivatelja i primatelja, u ljubavi koja je djelo Božjega Duha.

Kao što piše sv. Augustin: Iz uzajamnosti ljubavi Oca i Sina i nama je darovana uzajamnost te ljubavi („ideo communem qua inuicem se diligunt Pater et Filius nobis insinuat caritatem“, *De Trinitate* XV,17.27) Zadivljujuće je da smo tako dionici jedinstva darovanoga iz ljubavi kojom Bog živi, jer on živi ljubeći.

Ne iznenađuje stoga što se u svakoj molitvi misnoga Proprija današnjega dana (*Zborna molitva*, *Molitva nad prinosima* i *Popričesna molitva*) spominju „darovi“, pri čemu se očituje uzajamnost primanja, prinošenja i darivanja. Osim toga, cijelo je euharistijsko slavlje – na dvadesetak mjesta – protkano riječima o davanju, daru i o jedinstvu.

4. Zato je važno naša sveučilišta vidjeti ponajprije kao dar. Iz toga proizlazi i način izgradnje jedinstva, način ophođenja s drugima, pristupi pitanjima u suvremenome društvu te, u konačnici, i težnja prema jednomu cilju (*ad unum vertere*).

Svakako da je jedna od često spominjanih riječi u sadašnjim razmišljanjima o budućnosti sveučilišta 'kompetitivnost'. Znamo da je dobar natjecateljski duh i da se oduvijek nastoji njegovati težnja prema uspješnosti i boljim rezultatima. No, znamo da odgajanje za kompetitivnost lako pokaže i lošu stranu, onu koja druge gleda kao protivnike, suparnike pa i kao neprijatelje, što se danas očituje i u području znanosti i u području tržišta i u međunarodnim odnosima.

I tu se dobro vratiti na izvorište riječi 'competere' (*cum+petere*), što početno znači 'ići zajedno prema jednomu cilju', baš ono što izvorno znači 'universitas'. Dakle: istodobno skupa težiti prema cilju, zajedno tražiti i zajedno dosegnuti nešto. No, znamo da to može zadobiti značenje suprotnosti, nadmoći, vladanja i sukobljenosti.

Gledajući kršćanskim očima i srcem 'kompetitivnost' je najbliže slici trka apostola Petra i Ivana na uskrsno jutro prema Isusovu grobu, pri čemu je razvidna snaga Duha koji pobuđuje pitanja, daje snagu, među tragovima zbunjenosti ponovno budi nadu i zadivljenost. Bio je to dar koji je nakon Uzašašća postao darovima Duha za novo zajedništvo.

Radujmo se jer smo Očev dar Kristu, dok s njime molimo u Euharistijskoj molitvi: „ispuni nas Duhom Svetim da u Kristu budemo jedno tijelo i jedan duh“.

Amen.